

Република Србија
Основна школа „Иван Вушовић“
Дел.бр. 193/2013
11.12.2013. год.
Ражањ

На основу члана 57. став 1. тачка 1., а у вези члана 42. став 1. Закона о основама система образовања и васпитања („Сл. гласник РС”, бр. 72/09, 52/11 и 55/13), Правилника о протоколу поступању у установи у одговору на насиље, злостављање и занемаривање („Сл. гласник РС”, бр. 30/2010) и члана 193. Статута Основне школе "Иван Вушовић" (број 159/2013 од 13.11.2013. год.), Школски одбор је на седници одржаној дана 11.12.2013. године донео

Правилник
о
мерама, начину и поступку заштите
и безбедности ученика
Основне школе "Иван Вушовић" у Ражњу

I-Основне одредбе

Члан 1.

Овим Правилником уређују се мере, начин и поступак заштите и безбедности ученика Основне школе "Иван Вушовић" из Ражња (у даљем тексту: Школа), и то:

1. у време одржавања образовно-васпитног процеса у згради Школе и непосредној околини;
2. на путу између куће и Школе;
3. у време одржавања екскурзија, излета и сличних активности које организује Школа;
4. мере, начин и поступак заштите деце од насиља, злостављања и занемаривања.

II- Заштита безбедности ученика у време одржавања образовно-васпитног процеса

Члан 2.

У циљу заштите и безбедности ученика Школа предузима следеће мере:

1. свакодневна сарадња са државним органима, органима јединице локалне самоуправе и другима организацијама и установама;

2. дежурство наставника и помоћно-техничког особља;
3. осигурање ученика;
4. обезбеђивање свих елемената заштите од пожара, поплава, удара грома и других елементарних непогода које могу угрозити безбедност ученика Школе;
5. заштита и безбедност у школској згради и школском дворишту;
6. заштита од болести и повреда.

1. Сарадња са државним органима, органима јединице локалне самоуправе и другима организацијама и установама

Члан 3.

У поступку прописивања и извршавања мера заштите и безбедности ученика Школа сарађује са:

1. Министарством просвете, науке и технолошког развоја;
2. Школском управом у Нишу;
3. Органима јединице локалне самоуправе Општине Ражањ;
4. Министарством саобраћаја;
5. Министарством унутрашњих послова;
6. Домом здравља из Ражња;
7. Центром за социјални рад из Ражња;
8. Другим школама на територији општине Ражањ и ван општине Ражањ;
9. Родитељима, односно старатељима или другим лицима која су преузела бригу о детету и ученику (у даљем тексту: родитељ).

Протоколе о сарадњи са наведеним институцијама потписује директор школе.

- Сарадња са Министарством просвете , науке и технолошког развоја и Школском управом у Нишу

Члан 4.

У сарадњи са Министарством просвете , науке и технолошког развоја и Школском управом у Нишу, Школа се стара да сви облици васпитно-образовног рада теку без застоја и проблема, да свеукупни односи учесника наставног процеса буду такви да ученици Школе буду заштићени од свих облика дискриминације и насиља.

- Сарадња са органима јединице локалне самоуправе Општине Ражањ

Члан 5.

Школа води уредну евиденцију о редовном похађању наставе свих уписаних ученика, као и евиденцију досељених и одсељених ученика.

Уколико ученик дуже од 15 дана не похађа наставу, а родитељи ученика се не одазивају писменом позиву, Школа је дужна да о томе обавести Службу дејчи заштите при општини Ражањ у циљу предузимања законских мера и спречавања ситуације у којој би се ученик налазио без заштита и надзора.

Службу дечји заштите при општини Ражањ ажурира спискове деце доспеле за упис у први разред и доставља их Школи, чиме се остварује планирање наставног процеса сваке школске године.

-Сарадња са Министарством саобраћаја

Члан 6.

Уз помоћ надлежних служби Министарства саобраћаја, Школа се стара да саобраћајна сигнализација у околини Школе буде постављена на начин на који ће се обезбедити максимална безбедност ученика приликом доласка и одласка из Школе.

- Сарадња са Министарством унутрашњих послова

Члан 7.

Овај вид сарадње одвија се првенствено кроз свакодневни обилазак Школе и околине од стране патроле МУП-а Ражањ, ради контролисања услова за несметан рад Школе и спречавања настанка потенцијалних проблема.

Директор школе дужан је да остварује сарадњу са надлежном службом за малолетничку делинквенцију, којој се пријављује свака ситуација у Школи или у понашању ученика која може довести до деликатног понашања, како би се спречила на време и тиме остварила безбедност других ученика Школе.

У време ваннаставних активности везаних за Школу (екскурзије, излети и сл.), Школа је у обавези да благовремено пријави свако путовање ученика, како би радници МУП-а обавили преглед ангажованих аутобуса и старали се о безбедности ученика за време трајања путовања.

Представници МУП-а могу током године ученицима школе одржавати тематска предавања.

- Сарадња са Домом здравља

Члан 8.

Овај вид сарадње одвија се кроз обављање годишњих систематских прегледа ученика. Такође, приликом извођења ученичких екскурзија, предвиђено је да се, пред полазак, обави лекарски преглед, уз попуњавање одговарајуће потврде о здравственом стању ученика.

Лекари Дома здравља, током школске године, могу у просторијама Школе ученицима да одрже тематска предавања.

- Сарадња са Центром за социјални рад

Члан 9.

Педагошко-психолошка служба Школе, у сарадњи са одељењским старешином остварује увид у породичне и социјалне прилике ученика.

Кад се уоче промене у понашању и учењу ученика и у случају констатације да не постоји довољна брига и надзор у породици, Школа је дужна да се обрати

Центру за социјални рад у Ражњу, у циљу предузимања мера ради пружања помоћи ученику.

- Сарадња са другим школама на територији општине Ражањ и ван општине Ражањ

Члан 10.

Током школске године организују се бројна такмичења и смотре ученика. Школа у Ражњу је домаћин одређених општинских такмичења и смотри ученика прописаних од старане Министарства просвете, науке и технолошког развоја.

Школа се стара да сва та такмичења и смотре протекну безбедно.

Такође, врши се и размена информација из струке, као и размена информација о ученицима који су из тих школа прешли у нашу школу и обрнуто.

- Сарадња са родитељима ченика

Члан 11.

Одељењски старешина дужан је да води уредну евиденцију о ученицима која садржи: адресу, кућни број телефона и број мобилног телефона родитеља.

Уколико родитељи благовремено не обавесте Школу о разлогу изостанка ученика, одељењски старешина дужан је да успостави контакт са родитељима у сличају када ученик дуже од 15 дана не похађа наставу.

Одељењски старешина у сарадњи са педагогом Школе дужан је да обавести родитеље ученика о променама које су уочене у понашању ученика, а које указују на могућност угрожавања здравља и безбедности ученика.

Родитељи ученика имају обавезу да сарађују, пре свега, са одељенским старешином свога детета, а затим и са осталим запосленим у Школи.

- "Отворени дан"

Ради одржавања контакта одељенског старешине и предметних наставника са родитељима ученика, информисања родитеља о успеху ученика из појединих наставних предмета и о укупном раду ученика, у школи се сваког месеца одржава "Отворени дан" када родитељи, односно старатељи могу присуствовати образовно-васпитном раду.

Тим за сарадњу са породицом на почетку школске године предлаже распоред одржавања "Отвореног дана школе".

Родитељ, односно старатељ дужан је да се најкасније један дан пред одржавања "Отвореног дана" најави педагогу школе своју посету. Педагог школе ће упутити родитеља, односно старатеља са протоколом посете часу.

2. Дежурство наставника и помоћно-техничког особља

- Дежурство у школи

Члан 12.

Дежурство у Школи изводе дежурни наставници, главни дежурни наставник, помоћно-техничко особље и дежурни ученик у складу са процесом наставе.

- Дежурни наставници и главни дежурни наставник

Члан 13.

Дежурне наставнике одређује директор школе на почетку сваке школске године.

Дежурни наставници долазе у школу 20 минута пре почетка наставе. Главни дежурни наставник је наставник који дежура у приземљу школе. Главни дежурни наставник је задужен за вођење књиге дежурства. У случају одсуства главног дежурног, књигу дежурства води следећи дежурни наставник.

Распоред дежурства је истакнут на видном месту у школи.

Члан 14.

Дежурни наставник дужан је да:

1. дође на посао 20 минута пре почетка наставе;
2. уредно води књигу дежурног наставника и у њу уписује промене које су од значаја за живот и рад у школи;
3. за време дежурства обезбеди несметано извођење наставе и стара се о понашању ученика у току свог дежурства;
4. обавести директора о недоласку наставника на наставу ради обезбеђивања замене.

- Помоћно-техничко особље

Члан 15.

Дужности запослених на помоћно-техничким пословима су да, између осталог:

1. долазе на посао на време;
2. одржавају чистоћу школских просторија, дворишта и спортских терена;
3. помажу дежурном наставнику у раду;
4. дежурају према утврђеном распореду и сменама и не удаљавају се са радног места без дозволе секретара школе;
5. обављају своје послове у оквиру радног места;
6. у сарадњи са дежурним наставником предузимају мере ради одржавања реда и мира у школи, безбедности ученика, запослених и имовине школе;
7. свакодневно прегледају учионице, радионице и остале просторије у школи,

8. утврђује стање објекта и опреме и о томе обавештавају секретара школе;
9. предузимају све мере да се по завршетку рада обезбеде и закључају објекти школе, погасе светла, проверава водоводне, грејне и друге инсталације.

- Дежурни ученик

Члан 16.

Дежурни ученика обавезан је да на месту дежурства буде најмање 15 минута пре почетка наставе.

Дежурство ученика траје сваког радног дана од 08 до 12.30 сати.

Дежурство се обавља у холу Школе.

Дежурни ученик:

- 1) евидентира лица која улазе у школу, уписивањем њихових личних података у књигу дежурства, као и разлог њиховог доласка у школу;
- 2) уочава све промене које угрожавају ред и безбедност у школи и о томе обавештавају дежурног наставника, секретара школе, педагога школе или другог запосленог;
- 3) спроводи лица која улазе у школу до одредишта у школи;
- 4) не дозвољава лицима која улазе у школу да прекидају час који је у току и упућује их да сачекају крај часа; у хитним случајевима када је неопходно прекинути час, дежурни ученик обавештава о томе неког од запослених;
- 5) пушта музику са разгласа;
- 6) чита (путем разгласа) обавештења из књиге обавештења;
- 7) уписује своје име и презиме у књигу дежурства;
- 8) родитељ и остала лица која улазе у школу, дужна су да се приликом уласка у школску зграду јаве дежурном ученику ради евидентирања.

3. Осигурање ученика

Члан 17.

Школа је у обавези да на почетку сваке школске године упозна родитеље са могућношћу осигурања ученика од последица несрећног случаја (незгоде), које се могу евентуално десити и са условима под којима се врши осигурање.

Школа је такође у обавези да, уколико постоји заинтересованост родитеља, буде посредник између њих и осигуравајуће организације, како би родитељ уплатом премије осигурања омогућио свом детету заштиту од свих ризика у свакодневном животу (у Школи, код куће, на путу, екскурзији, летовању и сл.).

Члан 18.

Савет родитеља школе разматра понуде о осигурању које су стигле у Школу и предлаже директору школе избор осигуравајуће компаније са којом ће Школа склопити полису.

Школа ће на Савету родитеља упознати родитеље са понудама о осигурању које су стигле у Школу и посредоваће између њих и осигуравајуће компаније за коју се они одреде.

4. Заштита од поплава, пожара, удара грома и других елементарних непогода

Члан 19.

У циљу заштите ученика и запослених у Школи се спроводе мере заштите од пожара предвиђене законом, а које подразумевају обезбеђеност Школе довољним бројем ватрогасних апарата, обуку запослених за руковање њима и понашање у случају опасности и редовну контролу обучености запослених у сарадњи са овлашћеном организацијом која спроводи обуку.

Члан 20.

Сви запослени у Школи су упознати са одредбама Програма о обучавању радника из области заштите од пожара и у обавези су да га примењују.

Члан 21.

Школа је у обавези да врши редовну контролу громобранске инсталације и исправности ПП апарата од стране овлашћених организација и да поседују уредну документацију о томе. Евентуалне недостатке ће отклањати у најкраћем могућем року.

Члан 22.

Домар Школе је одговоран за то да сва водоводна инсталација функционише нормално, па је у том циљу обавезан да у најкраће могућем року отклања мање кварове на водоводним инсталацијама. За санирање већих кварова ће се постарати у сарадњи са директором и секретаром школе да се ангажује одговарајућа служба.

Домар школе такође је одговоран за исправност електричних инсталација, нарочито за заштићеност и исправност електричних утичница.

5. Заштита и безбедност у школској згради и школском дворишту

Члан 23.

За откључавање улазних врата овлашћени су домар, директор, и секретар. Домар откључава пре почетка радног времена главна улазна врата, а пре почетка наставе и улаз за ученике, проверава стање школских просторија и о томе обавештава директора или секретара, а у случају потребе предузима неопходне мере.

Члан 24.

Када се у Школи не изводи настава и друге активности сва улазна врата на школској згради су закључана.

6. Заштита од болести и повреда

Члан 25.

Ради остваривања заштите и безбедности ученика од болести и ширења заразе, Школа:

1. стара се о уредности и чистоћи школских просторија и школског дворишта, у складу са санитарно-хигијенским прописима и мерама;
2. организује обављање прописаних периодичних систематских лекарских прегледа ученика;
3. поступа по мерама надлежних органа наложеним у складу са прописима у области здравства;
4. у случају промена код ученика које се односе на његово здравствено стање обавештава родитеља, предузима хитне мере уколико су неопходне и сарађује са школским лекаром и надлежним здравственим институцијама.

III- Заштита и безбедност на путу између куће и школе

Члан 26.

Директор Школе је обавезан да сарађује са органима надлежним за безбедност саобраћаја и прати стање саобраћајне сигнализације на прилазима Школи.

Сваки запослени као и родитељ ученика обавезан је да о уоченим недостацима на саобраћајној сигнализацији обавести директора или секретара, који ће ради решавања проблема ступити у контакт с надлежним органима.

Члан 27.

Школа пред надлежним органима покреће иницијативе ради побољшања безбедности у саобраћају на прилазима Школи (постављање "лежећих полицајаца", семафора и других уређаја, организовање дежурства саобраћајних полицајаца и тако даље).

Члан 28.

Заштита ученика у саобраћају обезбеђује се организовањем предавања саобраћајних стручњака, приказивањем филмова о саобраћају, разговором на часовима одељенске заједнице и родитељским састанцима.

IV- Безбедност ученика у време извођења екскурзија, излета и посета

Члан 29.

Одељењски старешина, односно вођа пута - за време извођења екскурзија, излета и посета обавезни су да воде рачуна о здрављу ученика, о смештају и исхрани, о угодном и сигурном превозу, о безбедности, о облачењу прилагођеном временским приликама.

Ако за време екскурзија, излета и посета неко од ученика теже оболи или се теже повреди, одељењски старешина, односно вођа пута дужан је да му обезбеди лекарски преглед, а по потреби и смештај у болницу или другу здравствену организацију. О смештају ученика у болницу обавезно се обавештавају родитељи и директор школе.

V- Заштита ученика од насиља, злостављања и занемаривања

Члан 30.

Забрана насиља, злостављања и занемаривања у Школи односи се на сваког - децу, ученике, запослене, родитеље и трећа лица.

Под **насиљем и злостављањем** подразумева се сваки облик једанпут учињеног, односно понављаног вербалног или невербалног понашања које има за последицу стварно или потенцијално угрожавање здравља, развоја и достојанства личности детета и ученика или запосленог.

Члан 31.

Насиље и злостављање може да се јави од стране:

1. запосленог према детету, ученику, другом запосленом, родитељу;
2. детета и ученика према другом детету и ученику или запосленом;
3. родитеља према свом детету, другом детету и ученику и према запосленом.

Члан 32.

Насиље и злостављање може да јави као физичко, психичко (емоционално) и социјално.

Физичко насиље и злостављање је понашање које може да доведе до стварног или потенцијалног телесног повређивања детета, ученика или запосленог; физичко кажњавање деце и ученика од стране запослених и других одраслих особа.

Психичко насиље и злостављање је понашање које доводи до тренутног или трајног угрожавања психичког и емоционалног здравља и достојанства детета и ученика или запосленог.

Социјално насиље и злостављање је понашање којим се искључује дете и ученик из групе вршњака и различитих облика социјалних активности, одвајањем од других, неприхватањем по основу различитости, ускраћивањем информација, изоловањем од заједнице, ускраћивањем задовољавања социјалних потреба.

Члан 33.

Насиље и злостављање препознаје се и кроз: злоупотребу, сексуално насиље, експлоатацију детета и ученика, електронско насиље и др.

Злоупотреба детета и ученика је све оно што појединац, односно институција чини или не чини, што негативно утиче, наноси штету, ускраћује или смањује могућност за безбедан и здрав развој и доводи га у немоћан положај према појединцу или установи (злоупотреба у спорту, у политичке, верске, комерцијалне и друге сврхе). Злоупотреба подразумева и прекомерно подстицање, односно психолошки притисак на дете и ученика од стране родитеља или наставника ради

постигнућа која могу да имају за последицу угрожавање нормалног психофизичког и социјалног развоја и најбољег интереса детета.

Сексуално насиље и злостављање је понашање којим се дете и ученик сексуално узнемирава, наводи или приморава на учешће у сексуалним активностима које не жели, не схвата или за које није развојно дорастао или се користи за проституцију, порнографију и друге облике сексуалне експлоатације.

Експлоатација је рад који није у најбољем интересу детета и ученика, а у корист је другог лица, установе или организације. Ове активности могу да имају за последицу угрожавање физичког или менталног здравља, моралног, социјалног и емоционалног развоја детета и ученика, његову економску зависност, ускраћивање права на образовање и слободу избора.

Електронско насиље и злостављање је злоупотреба информационих технологија која може да има за последицу повреду друге личности и угрожавање достојанства и остварује се слањем порука електронском поштом, СМС-ом, ММС-ом, путем веб-сајта (web site), четовањем, укључивањем у форуме, социјалне мреже и сл.

Занемаривање и немарно поступање је пропуштање родитеља, друге особе која је преузела бригу о детету и ученику, Школе или запосленог да у оквиру расположивих средстава обезбеди услове за правилан развој детета и ученика у свим областима, а што може да наруши његово здравље и развој.

Занемаривање у Школи обухвата:

1. ускраћивање појединих облика образовно-васпитног рада неопходних детету и ученику;
2. нереаговање на сумњу о занемаривању или на занемаривање од стране родитеља;
3. пропусте у обављању надзора и заштите детета и ученика од повређивања, самоповређивања, употребе алкохола, дувана, наркотичког средства или психоактивне супстанце, укључивања у деструктивне групе и организације и др.

Мере превенције

Члан 34.

Превенцију насиља, злостављања и занемаривања чине мере и активности којима се у Школа ствара сигурно и подстицајно окружење, негује атмосфера сарадње, уважавања и конструктивне комуникације.

Превентивним активностима се:

1. подиже ниво свести и осетљивости детета и ученика, родитеља и свих запослених за препознавање насиља, злостављања и занемаривања;
2. негује атмосфера сарадње и толеранције, уважавања и конструктивне комуникације у којој се не толерише насиље, злостављање и занемаривање;
3. истичу и унапређују знања, вештине и ставови потребни за конструктивно реаговање на насиље;
4. обезбеђује заштита детета и ученика, родитеља и свих запослених од насиља, злостављања и занемаривања.

Права, обавезе и одговорности свих у Школи у превенцији насиља, злостављања и занемаривања

Члан 35.

Одељењски старешина, наставник и стручни сарадник је дужан да обезбеди заштиту детета и ученика од произвољног или незаконитог мешања у његову приватност, породицу, дом или преписку, као и заштиту од незаконитих напада на његову част и углед.

Члан 36.

Запослени не сме својим понашањем да изазове или допринесе насиљу, злостављању и занемаривању (на пример: непоштовање личности и права детета и ученика, недоследност у поступању, необјективно оцењивање и др.).

Члан 37.

Ученици, као одговорни учесници у образовању и васпитању, ради превенције насиља, злостављања и занемаривања, обавезни су да:

1. уважавају и поштују личност других - деце, ученика, запослених, родитеља и трећих лица;
2. поштују правила установе и све оне акте којима се уређују њихова права, обавезе и одговорности;
3. активно учествују у раду одељењске заједнице;
4. као чланови ученичког парламента и школског одбора, посебно доприносе и учествују у превентивним активностима;
5. својим понашањем не изазивају, доприносе или учествују у насиљу и злостављању.

Члан 38.

Родитељ је дужан да, у најбољем интересу детета и ученика:

1. сарађује са установом;
2. учествује у превентивним мерама и активностима;
3. уважава и поштује личност свог детета, друге деце и ученика, запослених и других родитеља.

Родитељ не сме својим понашањем у установи да изазове или допринесе појави насиља, злостављања и занемаривања.

Програм заштите од насиља, злостављања и занемаривања

Члан 39.

Превенција насиља, злостављања и занемаривања, као један од приоритета у остваривању образовно-васпитног рада планира се Развојним планом и саставни је део Годишњег плана рада. Школа програмом заштите од насиља, злостављања и занемаривања одређује мере и активности које обезбеђују развијање и неговање позитивне атмосфере и безбедно окружење (у даљем тексту: програм заштите).

Детаљан садржај Програма заштите прописан је Правилником о протоколу поступању у установи у одговору на насиље, злостављање и занемаривање.

Тим за заштиту од насиља, злостављања и занемаривања

Члан 40.

Школа има посебан тим за заштиту од насиља, злостављања и занемаривања (у даљем тексту: Тим за заштиту).

Чланове и руководиоца Тима за заштиту одређује директор Школе из реда запослених (наставник, стручни сарадник, секретар и др.).

Задаци Тима за заштиту јесу, нарочито, да:

1. припрема програм заштите;
2. информиса децу и ученике, запослене и родитеље о планираним активностима и могућности тражења подршке и помоћи од Тима за заштиту;
3. учествује у обукама и пројектима за развијање компетенција потребних за превенцију насиља, злостављања и занемаривања;
4. предлаже мере за превенцију и заштиту, организује консултације и учествује у процени ризика и доношењу одлука о поступцима у случајевима сумње или дешавања насиља, злостављања и занемаривања;
5. укључује родитеље у превентивне и интервентне мере и активности;
6. прати и процењује ефекте предузетих мера за заштиту деце и ученика и даје одговарајуће предлоге директору;
7. сарађује са стручњацима из других надлежних органа, организација, служби и медија ради свеобухватне заштите деце и ученика од насиља, злостављања и занемаривања;
8. води и чува документацију;
9. извештава стручна тела и Школски одбор.

Интервентне активности

Члан 41.

Интервенцију у одговору на насиље, злостављање и занемаривање чине мере и активности којима се оно зауставља, осигурава безбедност учесника (оних који трпе, чине или сведоче), смањује ризик од понављања, ублажавају последице за све учеснике и прате ефекти предузетих мера.

Члан 42.

У Школи се интервенише на насиље, злостављање и занемаривање, када се оно дешава или се догодило између:

1. деце или ученика (вршњачко насиље);
2. запосленог и детета, односно ученика;
3. родитеља и детета, односно ученика;
4. родитеља и запосленог;
5. као и када насиље, злостављање и занемаривање чини треће лице у односу на дете, запосленог или родитеља.

Члан 43.

Школа је дужна да интервенише увек када постоји сумња или сазнање да дете и ученик трпи насиље, злостављање и занемаривање, без обзира на то где се оно догодило, где се догађа или где се припрема.

Разврставање насиља, злостављања и занемаривања по нивоима

Члан 44.

Разврставање насиља, злостављања и занемаривања на нивое има за циљ обезбеђивање уједначеног поступања (интервенисања) Школе у ситуацијама насиља и злостављања када су актери деца, односно ученици (дете - дете, ученик - ученик, дете и ученик - запослени).

Предвиђена су три нивоа насиља, злостављања и занемаривања- први, други и трећи ниво.

Ниво насиља и злостављања условљава и предузимање одређених интервентних мера и активности.

1. Први ниво

Члан 45.

- Облици физичког насиља и злостављања су, нарочито: ударање чврга, гурање, штипање, гребане, гађање, чупање, уједање, саплитање, шутирање, прљање, уништавање ствари;
- Облици психичког насиља и злостављања су, нарочито: омаловажавање, оговарање, вређање, ругање, називање погрдним именима, псовање, етикетирање, имитирање, "прозивање";
- Облици социјалног насиља и злостављања су, нарочито: добацивање, подсмевање, искључивање из групе или заједничких активности, фаворизовање на основу различитости, ширење гласина;
- Облици сексуалног насиља и злостављања су, нарочито, неумесно, са сексуалном поруком: добацивање, псовање, ласцивни коментари, ширење прича, етикетирање, сексуално недвосмислена гестикалација;
- Облици насиља и злостављања злоупотребом информационих технологија и других комуникационих програма су, нарочито: узнемиравајуће позивање, слање узнемиравајућих порука СМС-ом, ММС-ом.

2. Други ниво

Члан 46.

- Облици физичког насиља и злостављања су, нарочито: шамарање, ударање, гажење, цепање одела, "шутке", затварање, плување, отимање и уништавање имовине, измицање столице, чупање за уши и косу;
- Облици психичког насиља и злостављања су, нарочито: уцењивање, претње, неправедно кажњавање, забрана комуницирања, искључивање, манипулисање;

- Облици социјалног насиља и злостављања су, нарочито: сплеткарење, ускраћивање пажње од стране групе (игнорисање), неукључивање, неприхватање, манипулисање, искоришћавање;
- Облици сексуалног насиља и злостављања су, нарочито: сексуално додиривање, показивање порнографског материјала, показивање интимних делова тела, свлачење;
- Облици насиља и злостављања злоупотребом информационих технологија су, нарочито: оглашавање, снимање и слање видео записа, злоупотреба блогова, форума и четовања, снимање камером појединаца против њихове воље, снимање камером насилних сцена, дистрибуирање снимака и слика.

3. Трећи ниво

Члан 47.

- Облици физичког насиља и злостављања су, нарочито: туча, дављење, бацање, проузроковање опекотина и других повреда, ускраћивање хране и сна, излагање ниским температурама, напад оружјем;
- Облици психичког насиља и злостављања су, нарочито: застрашивање, уцењивање уз озбиљну претњу, изнуђивање новца или ствари, ограничавање кретања, навођење на коришћење наркотичких средстава и психоактивних супстанци, укључивање у деструктивне групе и организације;
- Облици социјалног насиља и злостављања су, нарочито: претње, изолација, малтретирање групе према појединцу или групи, организовање затворених група (кланова) које има за последицу повређивање других;
- Облици сексуалног насиља и злостављања су, нарочито: завођење од стране одраслих, подвођење, злоупотреба положаја, навођење, изнуђивање и принуда на сексуални чин, силовање, инцест;
- Облици насиља и злостављања злоупотребом информационих технологија су, нарочито: снимање насилних сцена, дистрибуирање снимака и слика, дечија порнографија.

Интервенција према нивоима насиља, злостављања и занемаривања

Члан 48.

На **првом нивоу**, по правилу, активности предузима самостално одељењски старешина, наставник, у сарадњи са родитељем, у смислу појачаног васпитног рада са васпитном групом, одељењском заједницом, групом ученика и индивидуално.

Изузетно, ако се насилно понашање понавља, ако васпитни рад није био делотворан, ако су последице теже, ако је у питању насиље и злостављање од стране групе према појединцу или ако исто дете и ученик трпи поновљено насиље и злостављање за ситуације првог нивоа, Школа интервенише активностима предвиђеним за други, односно трећи ниво.

Члан 49.

На другом нивоу, по правилу, активности предузима одељењски старешина, у сарадњи са педагогом, Тимом за заштиту и директором, уз обавезно учешће родитеља, у смислу појачаног васпитног рада. Уколико појачани васпитни рад није делотворан, директор покреће васпитно-дисциплински поступак и изриче меру, у складу са Законом.

Члан 50.

На трећем нивоу, активности предузима директор са Тимом за заштиту, уз обавезно ангажовање родитеља и надлежних органа, организација и служби (центар за социјални рад, здравствена служба, полиција и друге организације и службе). Уколико присуство родитеља није у најбољем интересу ученика, тј. може да му штети, угрози његову безбедност или омета поступак у Школи, директор обавештава Центар за социјални рад, односно полицију.

На овом нивоу обавезни су васпитни рад који је у интензитету примерен потребама ученика, као и покретање васпитно-дисциплинског поступка и изрицање мере, у складу са Законом.

Члан 51.

Информације о насиљу, злостављању и занемаривању од ученика прикупља, по правилу, педагог, одељењски старешина или члан Тима за заштиту.

Члан 52.

Изјаву о насиљу, злостављању и занемаривању ученик даје директору у присуству педагога и родитеља, осим ако је родитељ спречен да присуствује.

Изузетно, ако постоји сумња или сазнање на насиље, злостављање и занемаривање детета и ученика у породици, директор обавештава Центар за социјални рад и полицију, који обавештавају родитеља, у складу са законом.

Уколико се ради о догађају који захтева предузимање неодложних интервентних мера и активности, директор обавештава родитеља и у процес заштите укључује Центар за социјални рад.

Члан 53.

Ако постоји сумња да насилни догађај може да има елементе кривичног дела или прекршаја, директор обавештава родитеља и полицију.

Члан 54.

Увек када је запослени починилац насиља, злостављања и занемаривања према детету и ученику у установи, директор предузима мере према запосленом, у складу са законом, а према детету и ученику мере за заштиту и подршку (план заштите) на основу Правилника о протоколу.

Члан 55.

Када је родитељ починилац насиља и злостављања према запосленом, установа је дужна да одмах обавести полицију.

Члан 56.

Када је ученик починилац насиља према запосленом, директор је дужан да обавести родитеља, а у зависности од случаја и полицију, односно Центар за социјални рад; да покрене васпитно-дисциплински поступак и да изрекне васпитно-дисциплинску меру, у складу са Законом.

Члан 57.

Уколико постоји сумња да је починилац насиља, злостављања и занемаривања треће одрасло лице (укључујући пунолетног ученика) према детету и ученику, директор је обавезан да истовремено обавести родитеља детета које је изложено насиљу, злостављању и занемаривању, надлежни центар за социјални рад и полицију.

Члан 58.

Када се насиље и злостављање дешава у Школи између одраслих лица (запослени - запослени; запослени - родитељ; запослени, родитељ - треће лице), директор предузима мере, у складу са законом.

Редослед поступања у интервенцији

Члан 59.

Проверавање сумње или откривање насиља, злостављања и занемаривања обавља се прикупљањем информација - директно или индиректно.

Члан 60.

Прикупљање информација има за циљ утврђивање релевантних чињеница на основу којих се потврђује или одбацује сумња на насиље, злостављање и занемаривање. Током прикупљања информација поштују се принципи утврђени Конвенцијом и правила која се примењују у поступцима у којима учествује малолетно лице - дете и ученик.

Школа проверава сваку информацију о могућем насиљу, злостављању и занемаривању. У случају неосноване сумње појачава се васпитни рад и прати понашање учесника. Када се потврди сумња, директор и Тим за заштиту предузимају мере и активности за извршено насиље, злостављање и занемаривање.

Члан 61.

Заустављање насиља и злостављања и смиривање учесника је обавеза свих запослених у Школи, а нарочито најближег присутног запосленог и дежурног наставника, да одлучно прекине све активности, раздвоји и смири учеснике у акту насиља. У случају да запослени процени да је сукоб високо ризичан и да не може сам да га заустави, одмах ће тражити помоћ.

Члан 62.

Обавештавање родитеља и предузимање хитних акција по потреби (пружање прве помоћи, обезбеђивање лекарске помоћи, обавештавање полиције и центра за социјални рад) обавља се одмах након заустављања насиља и злостављања. Уколико родитељ није доступан или његово обавештавање није у

најбољем интересу детета и ученика, Школа одмах обавештава Центар за социјални рад.

Члан 63.

Консултације у Школи се врше ради:

1. разјашњавања околности,
2. анализирања чињеница на што објективнији начин,
3. процене нивоа насиља и злостављања, нивоа ризика и
4. предузимања одговарајућих мера и активности,
5. избегавања конфузије и
6. спречавања некоординисане акције.

У консултације у Школи укључују се: одељењски старешина, дежурни наставник, стручни сарадник- педагог, Тим за заштиту, директор, Ученички парламент.

Уколико у току консултација у Школи директор и Тим за заштиту, услед сложених околности не могу са сигурношћу да процене ниво насиља, злостављања и занемаривања, као и да одреде мере и активности, у консултације укључују надлежне органе и друге организације и службе: Министарство просвете - Школску управу, Центар за социјални рад, полицију, здравствену службу и др.

Члан 64.

Мере и активности предузимају се за све нивое насиља и злостављања.

Оперативни план заштите (у даљем тексту: план заштите) сачињава се за конкретну ситуацију другог и трећег нивоа за сву децу и ученике - учеснике насиља и злостављања (оне који трпе, који чине и који су сведоци насиља и злостављања).

План заштите зависи од: врсте и тежине насилног чина, последица насиља по појединца и колектив, броја учесника и сл.

Детаљну садржину Плана заштите прописује Правилник о протоколу.

План заштите сачињава Тим за заштиту заједно са одељењским старешином, педагогом, директором и родитељем, а по потреби и са другим надлежним организацијама и службама. У припрему плана заштите, када год је могуће, Школа ће укључити представнике одељењске заједнице, односно групе, Ученичког парламента, као и ученике - учеснике у насиљу и злостављању.

Члан 65.

За трећи ниво насиља и злостављања директор Школе подноси пријаву надлежним органима, организацијама и службама и обавештава Министарство просвете, односно Школску управу, у року од 24 сата. Пре пријаве обавља се разговор са родитељима, осим ако Тим за заштиту, полиција или Центар за социјални рад процене да тиме може да буде угрожен најбољи интерес детета и ученика.

Уколико је комуникација са медијима неопходна, одговоран је директор, осим ако је директор учесник насиља, злостављања или занемаривања. У том случају комуникацију са медијима остварује председник Школског одбора.

Члан 66.

Ефекте предузетих мера и активности прати Школа (одељењски старешина, Тим за заштиту и педагог) ради провере успешности, даљег планирања заштите и других активности Школе. Школа прати понашање детета и ученика које је трпело и које је извршило насиље и злостављање, али и деце и ученика који су индиректно били укључени (сведоци).

Прати се и укљученост родитеља и других надлежних органа, организација и служби. Ефекте предузетих мера прате и надлежне службе Министарства просвете.

Документација, анализа и извештавање

Члан 67.

У спровођењу превентивних и интервентних мера и активности Школа:

1. прати остваривање програма заштите;
2. евидентира случајеве насиља, злостављања и занемаривања другог и трећег нивоа;
3. прати остваривање конкретних планова заштите другог и трећег нивоа;
4. анализира стање и извештава.

Члан 68.

Одељењски старешина:

1. бележи насиље на првом нивоу;
2. прати и процењује делотворност предузетих мера и активности;
3. подноси извештај Тиму за заштиту, у складу са динамиком предвиђеном програмом заштите.

Члан 69.

О случајевима који захтевају укључивање Тима за заштиту (други и трећи ниво) документацију (службене белешке и сви други облици евидентирања података о лицу, догађају, предузетим радњама и др.) води, чува и анализира за потребе установе педагог, а изузетно, други члан Тима за заштиту кога је одредио директор.

Тим подноси извештај директору два пута годишње.

Директор извештава Школски одбор, Савет родитеља и Ученички парламент.

Члан 70.

Извештај о остваривању програма заштите је саставни део Годишњег извештаја о раду установе и доставља се Министарству просвете, односно Школској управи.

VI- Завршне одредбе

Члан 71.

Запослени у Школи (одељењски старешина, стручна служба, директор) у обавези су да воде евиденцију о појавама насиља.

Документација о појавама насиља чува се на сигурном месту, како би се обезбедила поверљивост података.

Члан 72.

За примену овог Правилника одговоран је директор школе.

Тим за заштиту чува протоколе о учињеном насиљу или сумњи да се насиље дешава.

Сваки одељенски старешина је у обавези да има копију попуњеног протокола а оргинал доставља педагошко-психолошкој служби.

Тим за заштиту ученика од насиља прикупља документацију о случајевима насиља који захтевају његово укључивање.

Члан 73.

Овај Правилник ступа на снагу осмог дана од дана усвајања и објављивања на огласној табли Школе.

Председник Школског одбора

Бојана Стоиљковић